

DYDAKTYCZNA ŚCIEŻKA KARIERY AKADEMICKIEJ W USTAWIE 2.0

– perspektywa socjologa
szkolnictwa wyższego

dr hab. Agnieszka Dzedziczak-Foltyn
Katedra Socjologii Sztuki i Edukacji
Instytut Socjologii UŁ

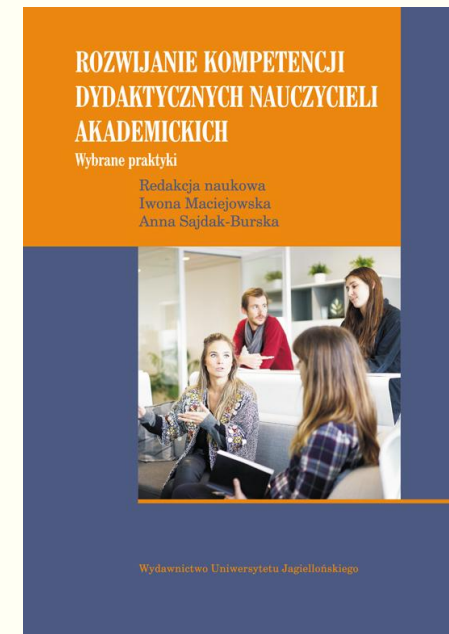
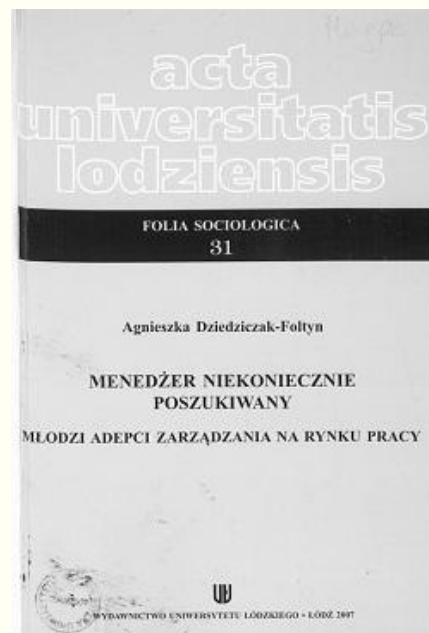
dr hab. Agnieszka Dziedziczak-Foltyn

Katedra Socjologii Sztuki i Edukacji, Instytut Socjologii

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki

PROFIL NAUKOWY W ZAKRESIE SOCJOLOGII SZKOLNICTWA WYŻSZEGO:

- relacje kształcenia z rynkiem pracy
- polityka szkolnictwa wyższego
- edukacja spersonalizowana (tutoring)

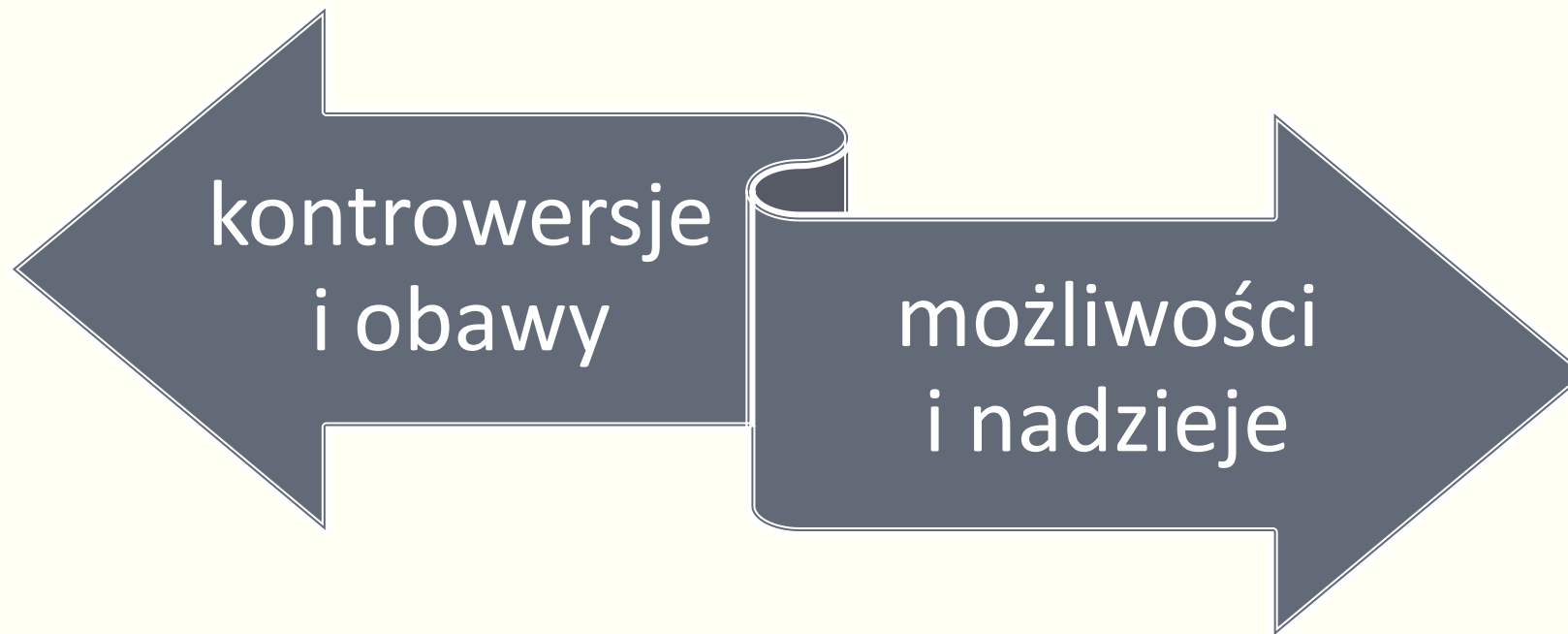
Stanowisko profesora uczelni w Ustawie 2.0

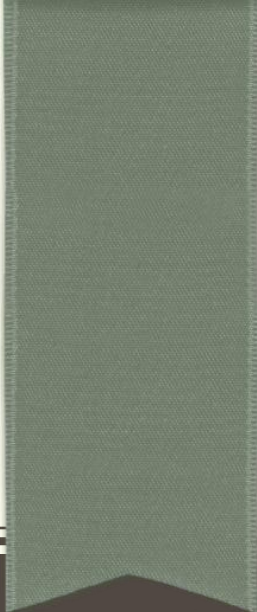
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., Poz. 1668, Art. 114-116) na stanowisku **profesora uczelni** można zatrudnić osobę posiadającą co najmniej stopień doktora oraz znaczące osiągnięcia:

- a. dydaktyczne lub zawodowe – w przypadku pracowników dydaktycznych,
- b. naukowe lub artystyczne – w przypadku pracowników badawczych,
- c. naukowe, artystyczne lub **dydaktyczne – w przypadku pracowników badawczo-dydaktycznych.**

Dodatkowe wymagania kwalifikacyjne niezbędne do zajmowania stanowiska profesora uczelni może określać statut uczelni, jednak nie mogą one dotyczyć posiadania lub obowiązku uzyskania stopnia lub tytułu.

Ścieżka kariery dydaktycznej w ustawie 2.0

GŁOSY WOKÓŁ PROJEKTU USTAWY 2.0

Postulat wzmocnienia dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej na Narodowym Kongresie Nauki (Katowice)

- uzupełnienie ścieżki kariery naukowej o prestiżowy tytuł **profesora dydaktyki**, nadawany centralnie na wniosek uczelni lub przez samą uczelnię
- wprowadzenie **szczegółowych wymagań** dla osób wybierających ścieżkę dydaktyczną, dotyczących m.in. sprawdzania predyspozycji i umiejętności dydaktycznych oraz doskonalenia zawodowego

Uwagi z konsultacji rządowych (145, osoba fizyczna)

*(...) ustawa min. Gowina wprowadza pojęcie "**profesora dydaktycznego**". Samo w sobie oznacza to powrót do stworzonej przez komunistów instytucji "starszych wykładowców,, na uczelniach (...).*

*Według pomysłu Ministerstwa **pracownik naukowy, zatrudniony na uczelni, zadeklaruje pewnego dnia, że nie będzie prowadził żadnej pracy naukowej, tylko chce być "profesorem dydaktycznym"**. Ktoś taki będzie tylko blokował etat.*

*(...) **Każdemu, kto nie chce pracować naukowo, państwo zapewni do emerytury etat "profesora dydaktycznego"**.*

Uwagi, cd. (1408, Uniwersytet w Białymstoku)

Nowa ustawa nie stabilizuje ścieżki zawodowej nauczyciela akademickiego.

Obecne przepisy właściwie nie różnią się od proponowanych. Utrzymanie etatów naukowo-dydaktycznych będzie skutkowało tym, że rektorzy będą faktycznie zatrudniać tylko takich pracowników i w tej kwestii nic się nie zmieni.

Etaty powinny być naukowe lub dydaktyczne. Naukowiec powinien mieć maksymalnie ograniczone pensum i brać udział w kształceniu głównie na poziomie specjalistycznych wykładów, kształcenia magistrów i doktorów. Nauczyciel akademicki powinien brać na siebie większość obciążeń związanych z dydaktyką (co nie zabiera mu możliwości rozwoju i prowadzenia badań, a wręcz przeciwnie może rozwijać swój warsztat dydaktyczny-prace przeglądowe, podręczniki, skrypty itp.).

Uwagi, cd. (1413, Konferencja Dziekanów Wydziałów Przyrodniczych Uniwersytetów Polskich)

(...) KDWP uznaje jednak, że nowa ustawa Wydziałów nie stabilizuje ścieżki zawodowej nauczyciela akademickiego.

Utrzymanie etatów badawczo-dydaktycznych będzie skutkowało tym, że rektorzy większości uczelni ze względów ekonomicznych będą faktycznie zatrudniać tylko takich pracowników.

Być może korzystniejszym rozwiązaniem byłoby istnienie zatrudnienia na etatach wyłącznie badawczych lub dydaktycznych. Dla tych pierwszych powinno być maksymalnie ograniczone pensum, a udział w kształceniu dotyczyłby głównie wykładów specjalistycznych na studiach II stopnia lub w szkołach doktorskich. Natomiast osoba na etacie dydaktycznym powinna brać na siebie większość obciążeń związanych z kształceniem studentów.

Uwagi, cd. (1427, Akademia Młodych Uczonych PAN; 1428, Uniwersytet Rzeszowski; 1430 osoba fizyczna)

*Należy doprecyzować zapis dotyczący "znaczących osiągnięć" pozwalających uczelni mianować doktora na stanowisko profesora uczelni. **Ustawa powinna bądź jasno określić, co stanowi takie "znaczące" osiągnięcie, bądź nakazać uściślenie tych wymogów, w statucie uczelni.***

*Należy zgłosić zdecydowany sprzeciw wobec pomysłu zaistnienia profesorów uczelni dydaktyków. Jest to deprecjonowanie stanowisk i tytułów profesorskich. **Ścieżka dydaktyczna jest zasadna, ale nie musi się kończyć kuriozalnym rozwiązaniem – dydaktycznym stanowiskiem profesorskim.***

Określenie "znaczące osiągnięcia" to furtka do nadinterpretacji. To muszą być konkretne osiągnięcia (...), "mierzalne".

W odniesieniu do nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora i posiadających znaczący dorobek naukowy nie ma konieczności tworzenia stanowiska profesora uczelni; taki pracownik zapewne zrobi habilitację.

Uwagi, cd. (1432, Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych; 1453, Uniwersytet Wrocławski KRASP)

Nazwa stanowiska "profesor uczelni" jest bardzo niefortunna, zwłaszcza że takie profesury występują też w instytutach badawczych i PAN. Ponadto w przekładzie na język angielski "university professor" to stanowisko bardziej prestiżowe niż po prostu "professor". Należy szukać wyjścia z niefortunnego zbiegu nazwy stanowiska i tytułu naukowego.

*Wprowadzenie osobnej ścieżki kariery dydaktycznej dla pracowników uczelni jest interesujące, ale rodzi też niebezpieczeństwa.(...) **istnienie ścieżki dydaktycznej może doprowadzić do obniżenia jakości kształcenia.***

(...) przyjęte rozwiązanie w praktyce oznacza pozostawienie na uczelniach osób ze stopniem doktora, które od lat nie angażują się ani w badania, ani w prace dydaktyczne. Ich usunięcie po przejściu na "ścieżkę dydaktyczną" będzie niemożliwe - jak bowiem sformułować precyzyjnie, w sposób akceptowany przed sądem pracy kryteria "wybitnego" prowadzenia zajęć dydaktycznych?

Uwagi, cd. (2950, KZ NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Łódzkiego)

Niski status dydaktycznej ścieżki kariery ogranicza motywacje do osiągnięcia doskonałości w zakresie dydaktyki akademickiej.

To jest teza, która jest bardzo niebezpieczna. Jeśli chcemy (...) podnieść jakość badań naukowych, powinniśmy w ogóle ograniczać ścieżkę dydaktycznej kariery nauczycieli w szkołach akademickich.

Uniwersytet ma kształcić przede wszystkim w takim zakresie, w jakim sam zdobył w toku własnych badań naukowych kompetencje i ekspertyzę. Nauczanie na poziomie akademickim nie może być powielaniem wiedzy powszechnej. To ma być włączanie studentów w owoce własnej pracy badawczej.

Kontrowersje i obawy

- koncepcja powołania „profesorów dydaktycznych” przypomina znaną z czasów reżimu PRL i ośmieszoną funkcję „docenta marcowego” (PTH)
- stanowisko „profesora dydaktycznego” będzie oferowane nieudacznikom, którzy nie mają dorobku naukowego i nie chcą uzyskać habilitacji
- niedoprecyzowanie terminu „znaczące osiągnięcia dydaktyczne” spowoduje przyjmowanie na to stanowisko osób bez odpowiednich kompetencji

Możliwości i nadzieje

- dowartościowanie procesu kształcenia poprzez wprowadzenie dydaktycznej ścieżki awansu akademickiego (RGSWiN ZNP)
- optymalne wykorzystanie talentów i aktywistów dydaktycznych
- ...

„Bój o dydaktyczną ścieżkę kariery” wg Dobromira Dziewulaka (V 2017)

- postulat szczegółowych wymagań dla osób wybierających ścieżkę dydaktyczną (dotyczących ścieżki rozwoju, doskonalania, umiędzynarodowienia doświadczeń dydaktycznych, kryteriów i sposobu oceny wykładowcy itd.)
- postulat jasnego planu rozwoju doskonalenia zawodowego wykładowcy akademickiego (predyspozycje, forma zatrudnienia, obowiązkowe doskonalanie dydaktyczne, metodologiczne, innowacyjność warsztatu dydaktycznego, samokształcenie, udział w szkoleniach, konferencjach, umiędzynarodowienie działalności dydaktycznej, publikacje o charakterze dydaktycznym, ocena pracy itp.)

„Bój o dydaktyczną ścieżkę kariery” wg Dobromira Dziewulaka (V 2017)

- postulat systemowego opracowania planów i programów przygotowania dydaktycznego, metodycznego, psychologicznego i pedagogicznego kadry dydaktycznej uczelni (np. Centrum Rozwoju Kompetencji, prodziekan ds. dydaktycznych)
- postulat jasnej ścieżki awansu (na przykład: wykładowca - starszy wykładowca - profesor dydaktyki/docent)
- postulat sprawdzania predyspozycji i umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich i adekwatnej do zadań dydaktycznych oceny okresowej

Ścieżka dydaktyczna wg Obywateli Nauki (V 2017)

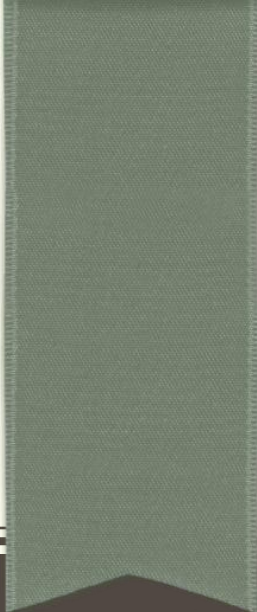
- uzasadnienie stworzenia ścieżki
- warunki, które muszą być spełnione
- stanowiska (wykładowca, starszy wykładowca, „reader”)
- wymagania wobec kandydatów
- zakres kompetencji na poszczególnych stanowiskach
- zalecenia dodatkowe

warunki	wymagania („reader”)	kompetencje („reader”)
- równoważność ścieżek - powiązanie i dopełnianie ścieżek - drożność ścieżek - jasne zasady naboru - jasne zasady oceny	- wybitne osiągnięcia dydaktyczne w ocenie eksperckiej - wymagania wg statutu	- udział w procedurach i procesie ewaluacji jakości kształcenia - recenzowanie programów kształcenia oraz innowacji dydaktycznych (kierownictwo i mentoring) - publikowanie prac z zakresu metodyki dydaktyki - udział w międzynarodowych programach i sieciach doskonalenia dydaktyki

Jak będzie realizowana ścieżka dydaktyczna kariery akademickiej?

- ogólnikowość zapisów ustawy przy braku odpowiednich rozporządzeń
- autonomia uczelni co do interpretacji dydaktycznej ścieżki kariery
- „polityka habilitacyjna” w danej uczelni

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!